

OBSAH

PŘEDMLUVA	6
1. TEORIE UŽITKU A OPTIMUM SPOTŘEBITELE	7
1.1 HISTORIE	7
1.2 GOSSENOVY ZÁKONY	7
1.3 PŘEDPOKLADY RACIONÁLNÍHO CHOVÁNÍ SPOTŘEBITELE	8
1.4 MĚŘENÍ UŽITKU	9
1.4.1 Kardinalistická verze teorie užitku	10
1.4.2 Ordinalistická verze teorie užitku	11
1.5 MEZNÍ MÍRA SUBSTITUCE VE SPOTŘEBĚ	13
1.5.1 Odvození MRS_C z užitku	13
1.6 ZVLÁŠTNÍ TVARY INDEFERENČNÍCH KŘÍVEK	14
1.7 LINIE ROZPOČTU	17
1.7.1 Lomené rozpočtové omezení	18
1.8 OPTIMUM SPOTŘEBITELE V ORDINALISTICKÉM POJETÍ	19
1.9 UŽITEK V TEORIÍCH 20. STOLETÍ	20
1.9.1 M. Friedman	20
1.9.2 G. S. Becker	21
2. POPTÁVKA NA TRHU STATKŮ	22
2.1 ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY KŘÍVEK POPTÁVKY V REÁLNÉ EKONOMICE	23
2.2 CENOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY	24
2.2.1 Určení cenové elasticity	24
2.2.2 Cenová elasticita a příjem	26
2.2.3 Součet elasticit	28
2.3 ZMĚNA DŮCHODU SPOTŘEBITELE A POPTÁVKA	28
2.3.1 Důchodová spotřební křivka	29
2.3.2 Engelova křivka	29
2.4 ZMĚNA CENY STATKU A POPTÁVANÉ MNOŽSTVÍ	32
2.4.1 Cenová spotřební křivka	32
2.4.1.1 <i>Odvození křivky individuální poptávky po statku z cenové spotřební křivky</i>	33
2.4.2 Substituční a důchodový efekt změny (snížení) ceny zboží	33
2.4.2.1 <i>Giffenův paradox</i>	35
2.5 SOUVISLOST POPTÁVKY, NABÍDKY A CENY V REALITĚ	37
2.5.1 Zemědělské trhy	39
3. VÝROBA A NÁKLADY FIRMY	42
3.1 PRODUKČNÍ FUNKCE V KRÁTKÉM OBDOBÍ	43
3.1.1 Příklady krátkodobých produkčních funkcí	43
3.2 NÁKLADY V KRÁTKÉM OBDOBÍ	46
3.3 NÁKLADY A VÝNOSY Z VARIABILNÍHO VSTUPU	48
3.4 PRODUKČNÍ FUNKCE V DLOUHÉM OBDOBÍ	50
3.4.1 Izokvanta a mezní míra technické substituce	50
3.4.2 Izokosta a optimální kombinace vstupů	53
3.4.3 Křivka růstu výstupu v dlouhém období	55
3.4.4 Příklady dlouhodobých produkčních funkcí	57
3.4.5 Výnosy z rozsahu	59
3.5 NÁKLADY V DLOUHÉM OBDOBÍ	60
3.5.1 Náklady firmy v dlouhém období a struktura odvětví	62
3.6 VZTAH MEZI KRÁTKODOBÝMI A DLOUHODOBÝMI NÁKLADY	63
3.7 ÚSPORY Z ROZSAHU VÝROBY	66
3.8 OPTIMÁLNÍ VELIKOST PODNIKU	66
4. MONOPOL	70
4.1 STANOVENÍ CENY MONOPOLU	70
4.2 TVORBA CEN PŘÍRÁŽKOU	71
4.2.1 Steindlova teorie ceny	72
4.2.2 Administrovaná cena	72
4.2.3 Eichnerův model	73
4.3 CENOVÁ DISKRIMINACE	74
4.3.1 Cenová diskriminace 1. stupně	75
4.3.2 Cenová diskriminace 2. stupně	76

4.3.3	Cenová diskriminace 3. stupně	77
4.3.4	Stanovení cen ve špičkách	78
5.	OLIGOPOL	80
5.1	MODEL Y DUOPOLU 1. SKUPINY	81
5.1.1	Cournotův model	81
5.1.2	Stackelbergův model	85
5.1.3	Model množstevního kartelu	86
5.2	MODEL Y DUOPOLU 2. SKUPINY	86
5.2.1	Bertrandův model	86
5.2.2	Model cenového vůdce v duopolu	86
5.2.3	Model cenového kartelu v duopolu	87
5.2.4	Edgeworthův model	88
5.3	SROVNÁNÍ MODELŮ DUOPOLU	89
5.4	ZALOMENÁ KŘÍVKVA POPTÁVKY	89
5.5	BARIÉRY VSTUPU V OLIGOPOLU	91
5.5.1	Bainova koncepce	91
5.5.2	Koncepce Sylos – Labiniho a Modiglianiho	95
5.5.2.1	Modiglianiho model	97
5.5.3	Koncepce napadnutelných trhů	98
6.	TEORIE HER	99
6.1	HISTORIE	99
6.2	PODSTATA TEORIE HER	99
6.3	SPOLUPRÁCE V OLIGOPOLU	103
6.3.1	Kartel	103
6.3.1.1	Vězňovo dilema	104
6.3.1.2	Dilema členů kartelu	105
6.4	TEORIE HER A SOUČASNOST	106
7.	MONOPOLISTICKÁ KONKURENCE	107
7.1	ZISK MONOPOLISTICKY KONKURENČNÍ FIRMY V KRÁTKÉM OBDOBÍ	108
7.2	CHAMBERLINŮV MODEL MONOPOLISTICKÉ KONKURENCE	111
8.	MODERNÍ TEORIE FIRMY	116
8.1	INSTITUCIONALISMUS	116
8.2	NOVÁ INSTITUCIONÁLNÍ EKONOMIE	117
8.3	FIRMA V INSTITUCIONALISMU	118
8.3.1	Technologické teorie	118
8.3.2	Coaseho přístup	118
8.3.3	Firma jako „pletenec smluv“	119
8.3.4	Nákladově optimální velikost firmy	119
8.4	ALTERNATIVNÍ CÍLE FIRMY	119
8.5	MANAŽERSKÉ MODEL Y	120
8.5.1	Jednoduchý manažerský model	121
8.5.2	Scitovského model	123
8.5.3	Williamsonův model	123
8.5.4	Baumolův model firmy maximalizující obrat	124
8.5.5	Růstová teorie firmy	126
8.6	BEHAVIORISTICKÉ MODEL Y	128
8.6.1	Simonův model	128
8.6.2	Behavioristická teorie firmy podle Cyerta a Marche	129
8.6.3	Doyleův model zón	130
8.7	MODEL ZAMĚSTNANECKÉ FIRMY	131
8.7.1	Wardův model zaměstnanecké firmy	131
9.	TRŽNÍ SELHÁNÍ	135
9.1	NEDOKONALÁ KONKURENCE	135
9.2	EXTERNALITY	135
9.2.1	Externality ve výrobě	136
9.2.2	Externality ve spotřebě	137
9.3	VEŘEJNÉ STATKY	138
9.3.1	Optimální množství veřejného statku	138
9.4	NEDOKONALÉ INFORMACE	139

9.4.1 Negativní (nepřiznivý) výběr.....	140
9.4.2 Morální hazard	140
9.5 DALŠÍ PŘÍČINY TRŽNÍHO SELHÁNÍ.....	142
9.5.1 Nerovnosti v příjmech	142
9.5.1.1 Přerozdělování podle R. Franka	144
10. VEŘEJNÁ VOLBA	149
10.1 TEORIE VEŘEJNÉ VOLBY A JEJÍ HISTORIE	149
10.1.1 Základní postupy veřejné volby.....	150
10.2 VOLBA MEZI VEŘEJNÝM A SOUKROMÝM STATKEM.....	151
10.3 HLASOVACÍ PARADOX.....	152
10.4 AKTÉŘI POLITICKÉHO ROZHODOVÁNÍ.....	153
10.4.1 Voliči	153
10.4.1.1 Model středového voliče	154
10.4.2 Politici.....	156
10.4.2.1 Logrolling.....	156
10.4.2.2 Politický cyklus	156
10.4.2.3 Zájmové skupiny.....	157
10.4.2.4 Lobbying	157
10.4.3 Byrokrát (státní úředníci).....	158
10.5 KONSTITUČNÍ EKONOMIE	159
10.6 ZÁVĚRY TEORIE VEŘEJNÉ VOLBY.....	159
APPENDIX	161
11. INFORMACE O NĚKTERÝCH OSOBNOSTECH EKONOMIE.....	161
12. CENA CENTR.ŠVÉDSKÉ BANKY V EKONOM.VĚDĚ NA PAMÁTKU A. NOBELA	167
12.1 HISTORIE NOBELOVY CENY ZA EKONOMII	167
12.2 PŘEHLED NOSITELŮ NOBELOVY CENY ZA EKONOMII	169
POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY	171

• jakou substituci, která má za následek.....

• jaké příjmy (rozpočtové příjmy).....

2.1 Historie

Pojem užitek vzniká po roce 1880 mezi kolenky matematické pravděpodobnosti. První užitek, který sledoval a popisoval, byl Adam Smith a rozhodování jako důsledek vnitřní užtku. Byl švýcar Daniel Bernoulli (1700 – 1782). Roku 1738 porovnával chování lidí při vložení peněz do banky, který měl neobvyklé podmínky, což více než banku, který mají mnohem vyšší. Neboť další porovnání vzhledem k tomu, jaké množství peněz lidé chtějí vložit, tedy jaké množství peněz lidé chtějí vložit do banky. Byli ověřeni teorií klasické ekonomie Adama Smitha (1723 – 1790). Dělali se pro své užitečné principy ekonomie, tedy například, že lidé se nejvíce snaží o největšímu produktu lidí. Podle Bernoulliho se každá společnost měla organizovat podle přirozené užtku.

Významný pokrok ve tvorbě teorie užtku učinil meziklasický ekonomové, zejména angličtin William Stanley Jevons (1816 – 1882). Použil pojem užitek k vysvětlení chování spotřebitelů. Prokázal, že rozhodnutí lidí vychází z jejich rozhodnutí o dodatečné, neboť maximální užtku každého spotřebitele závisí na množství peněz, které je ochoten zaplatit za daný produkt. Záměrem je ukázat, že lidé se snaží o největší užitek, který mohou získat. Jevons byl ověřen teorií klasické ekonomie Adama Smitha (1723 – 1790). Dělali se pro své užitečné principy ekonomie, tedy například, že lidé se nejvíce snaží o největšímu produktu lidí. Podle Bernoulliho se každá společnost měla organizovat podle přirozené užtku.

2.2 Gossenovy zákony

Gossen byl první, kdo objasněl, že lidé se snaží o největší užitek. Chápal hodnocení peněz jako subjektivní ocenění spotřebitelů. Definoval maximální užitek jako užitek, který poskytnutí